

Polariserat förtroende för nyhetsrapportering om brottslighet och invandring

Ulrika Andersson*

De senaste åren har det pågått en intensiv debatt om en förmodat pågående förtroendekris för svenska medier. Forskning visar dock att medieförtroendet har legat stabilt under hela 2000-talet, både för medier som samhällsinstitution och för enskilda medie-företag. I vissa fall har förtroendet till och med ökat. Störst förtroende hyser den svenska allmänheten för public service-medierna. Lägst är förtroendet för kommersiella radio- och tv-kanaler.

Men kanske finns det trots den övergripande stabiliteten ändå visst fog för oron om en förtroendekris. Det tyder åtminstone några av resultaten i det här kapitlet på. För när den samlade förtroende-bedömningen bryts ner i mindre delar visar det sig finnas stora skillnader både i bedömningen av

---

* Ulrika Andersson är docent och medieforskare vid SOM-institutet, Göteborgs universitet.

olika ämnesområden och i differensen mellan olika samhällsgruppers förtroendenivåer. 2017 är det, i likhet med föregående år, mediernas bevakning av sjukvården som hamnar i toppen, medan bevakningen av brottslighet och invandring hamnar i botten. Förtroendet för olika bevakningsområden ligger i de flesta fall på samma nivåer som 2016, vilket tyder på en hög stabilitet i allmänhetens bedömningar. Möjligen kan noteras viss en rörelse i förtroendet för invandringsbevakningen, även om det är en marginell sådan. Desto tydligare är däremot att förtroendet för mediernas nyhetsbevakning är starkt partipolitiserat, i synnerhet i förtroendet för brottsligheten och invandringen. Det är också fortsatt graden av mellanmänsklig tillit som tillsammans med partisympati utgör viktiga förklaringsfaktorer i sammanhanget.

Resultaten som presenteras i kapitlet är hämtade från de nationella SOM-undersökningarna, vilka genomförts vid SOM-institutet vid Göteborgs universitet.¹ Den övergripande fråga som analyserna utgår från handlar om människor förtroende för svenska medier. Inledningsvis fokuseras den mer generella upplevelsen av svenska mediers tillförlitlighet och opartiskhet. Därefter analyseras förtroendet för olika medier samt förtroendet för mediernas nyhetsbevakning inom ett antal specifika områden.

---

¹ För en beskrivning av de nationella SOM-undersökningarna, deras genomförande, urval och svarsfrekvens, se Tipple 2018.

Tillförlitliga men ytliga och partiska – allmänhetens syn på svenska nyhetsmedier

Människors allmänna uppfattning om tillförlitligheten hos svenska nyhetsmedier är positiv i 2017 års nationella SOM-undersökning. Var femte person håller exempelvis helt med om nyhetsmedier i Sverige är tillförlitliga och ytterligare tre av fem håller delvis med (tabell 1).

Tabell 1. Allmänhetens uppfattning om svenska nyhetsmedier 2017 (procent)

	Instämmer helt	Instämmer delvis	Instämmer knappast	Instämmer inte alls	Ingen uppfattning	Summa procent	Andel instämmer
Nyheter i svenska medier är i allmänhet mycket tillförlitliga	21	60	10	3	6	100	81
I svenska medier får man ofta en bra bakgrund till det som har hänt	20	59	11	4	6	100	79
Journalister vinklar ofta nyheter efter egna åsikter	15	53	16	4	12	100	68

Kommentar: Frågan lyder: I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden om svenska medier? följt av det aktuella påståendet. Svarsalternativen framgår av tabellen. Antal svarspersoner är 1 784.

Källa: Dagspresskollegiet och den nationella SOM-undersökningen 2017.

Det innebär att drygt 80 procent av den svenska befolkningen menar att det material som publiceras av svenska nyhetsmedier i huvudsak är tillförlitligt. En nästan lika stor andel menar också att svenska medier ofta ger en bra bakgrund till det som har hänt. Det kan

kanske tyckas som ett något förvånande resultat, givet det senaste årets debatt om mediers eventuella mörkande inom vissa ämnesområden (jfr Andersson 2017; Andersson m fl 2017; Borås Tidning 2017; ETC 2018).

Bilden är dock inte fullt lika positiv när det gäller upplevelsen av opartiskhet i nyhetsrapporteringen. Ungefär två av tre svenskar, 68 procent, anser att journalister ofta vinklar nyheter efter sina egna åsikter. Resultatet ligger i linje med sådant som framkommit i tidigare studier (jfr Andersson 2017). När samma fråga ställdes i 2000 års nationella SOM-undersökning låg den genomsnittliga bedömningen på en något lägre nivå jämfört med 2017. Svarsskalan var dock en annan 2000, varför det inte går att jämföra procent-satser rakt av. Det finns dock indikationer på att uppfattningen att journalisters egna åsikter påverkar nyhetsrapporteringen eventuellt har stärkts något 2017 jämfört med början av 2000-talet.

Frågan om journalistikens opartiskhet och transparens har inom delar av branschen pekats ut som särskilt viktig i arbetet för att stärka förtroendet för nyhetsmedier bland allmänheten (Bergmark 2016; Kaijser 2017; von Krogh 2017). Även sammanvävningen mellan nyhetsjournalistik och opinionsjournalistik, där nyhetsreportrar växlar mellan rollen som professionell och oberoende journalist å ena sidan och politisk krönikör å andra, har lyfts fram som bekymmersamt i sammanhanget (Oksanen 2016). Huruvida denna sammanvävning har haft någon reell påverkan på upplevelsen att journalister vinklar nyheter efter sin egen agenda går inte att besvara här,

men det är inte orimligt att tänka sig att det kan ha åtminstone en viss betydelse i sammanhanget. En tidigare analys av människors bedömning av huruvida dagstidningars politiska profil spiller över på deras nyhetsurval har kunnat påvisa en förändring under perioden 1986–2015, där andelen som menar att åsikterna i tidningarnas ledarartiklar *inte* återspeglas på nyhetsplats successivt har minskat (Andersson 2017; jf Johansson 2011). Givet den tillväxt av så kallad åsiktsjournalistik som skett i svenska medier sedan 1980-talet (Djerf-Pierre & Weibull 2001; Asp & Bjerling 2014), är det kanske inte helt förvånande att det också har skett vissa förskjutningar i hur allmänheten upplever nyhetsjournalistikens opartiskhet. Mer bekymmersamt är möjligen den klyfta som förefaller växa sig allt större mellan de grundläggande principer för professionellt nyhetsarbete som medierna lyfter fram som sin styrka och de allmänna intryck som människor har av nyhetsrapporteringen.

En analys av olika samhällsgruppers syn på svenska nyhetsmedier visar att det finns betydande skillnader mellan människor med olika ålder, partisynpat, politiskt intresse och mellanmänsklig tillit. Resultatet visar att unga i åldersgruppen 16–29 inte håller med i samma höga utsträckning som äldre om att svenska nyhetsmedier är tillförlitliga och att de generellt ger en bra bakgrund till vad som har hänt (tabell 2). Det bör dock poängteras att unga fortfarande gör en positiv bedömning, om än inte på samma höga nivå som äldre.

Exempelvis menar 67 procent av unga mellan 16–29 år att nyheter i svenska medier är tillförlitliga, jämfört med 90 procent av äldre mellan 65–85 år. Ett liknande mönster framträder också mellan människor med litet respektive stort intresse för politik respektive mellan människor med låg respektive hög mellanmänsklig tillit.² I det senare fallet uppger 59 procent av gruppen med låg tillit till andra människor att nyheter i svenska medier är mycket tillförlitliga medan motsvarande andel bland människor med hög mellanmänsklig tillit är 89 procent.

När det gäller partisympati är det framför allt en grupp som utmärker sig genom att göra en något mindre positiv bedömning av svenska nyhetsmedier: Sverigedemokraternas sympatisörer. Det är bland SD-sympatisörerna exempelvis 63 procent som instämmer i att nyheter i svenska medier i allmänhet är mycket tillförlitliga, vilket kan jämföras med 88 procent bland C-sympatisörer och 87 procent bland V-, S- och MP-sympatisörer (tabell 2). Mönstret är detsamma för bedömningen av huruvida svenska medier generellt bidrar med en bra bakgrund till det som har hänt.

---

² Mellanmänsklig tillit mäts i den nationella SOM-undersökningen genom frågan i vilken utsträckning det går att lita på människor i allmänhet. Svarsskalan går från 0 (Det går inte att lita på människor i allmänhet) till 10 (Det går att lita på människor i allmänhet). Skalsteg 0-3 betraktas som låg mellanmänsklig tillit, medan skalsteg 8-10 betraktas som hög mellanmänsklig tillit. Se vidare Holmberg & Rothstein 2017.

Tabell 2. Uppfattning om svenska nyhetsmedier efter ålder, partisympati, politiskt intresse och mellanmänsklig tillit 2017 (procent)

	Nyheter i svenska medier är i allmänhet mycket tillförlitliga	I svenska medier får man ofta en bra bakgrund till det som har hänt	Journalister vinklar ofta nyheter efter egna åsikter
Samtliga	81	79	68
16–29 år	67	67	69
30–49 år	77	76	67
50–64 år	82	77	65
65–85 år	90	89	69
V	87	83	62
S	87	83	63
MP	87	84	62
C	88	88	62
L	84	83	72
M	81	79	76
KD	(87)	(76)	(73)
SD	63	67	82
Litet pol. intr.	74	74	63
Stort pol. intr.	85	82	71
Låg tillit	59	55	77
Mellan tillit	79	78	70
Hög tillit	89	87	61

Kommentar: Frågan lyder: I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden om svenska medier? följt av det aktuella påståendet. Svarsalternativen är: Instämmer helt, Instämmer delvis, Instämmer knappast, Instämmer inte alls, samt Ingen uppfattning. Tabellen redogör för andelen som svarat instämmer helt/delvis. Antalet svarspersoner bland KD-sympatisörer är mycket lågt (38) varför resultatet här redovisas inom parentes. Samtliga skillnader på gruppnivå har en signifikans om $p=0,00$. Mätningen av synen på svenska nyhetsmedier görs i samverkan mellan SOM-institutet och forskningsprogrammet Dagspresskollegiet.

Källa: Dagspresskollegiet och den nationella SOM-undersökningen 2017.

För upplevelsen att journalister ofta vinklar nyheter efter egna åsikter förekommer inga åldersrelaterade skillnader i människors bedömning. Oavsett ålder är det ungefär två av tre svenskar som instämmer i påståendet (tabell 2). Det framträder dock fortfarande relativt stora skillnader mellan de olika partiernas sympatisörer. Till de något mindre kritiska grupperna hör människor som sympatiserar med V, S, MP och C, medan L, M och KD utgör ett slags mellangrupp (tabell 2). Mest kritiska är Sverigedemokraternas sympatisörer, där 82 procent menar att journalister ofta vinklar nyhetsrapporteringen efter eget tycke. Det förekommer även tydliga skillnader mellan människor med litet respektive stort politiskt intresse samt mellan människor med låg respektive hög tillit till sina medmänniskor. Sett till samtliga jämförda grupper är det dock SD-sympatisörerna som utmärker sig genom att i hög utsträckning betrakta journalister som partiska.

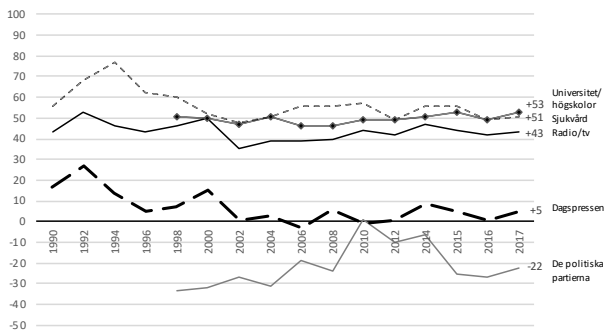
Förtroende för olika medier

Frågan om allmänhetens förtroende för medier har under lång tid legat i forskningens blickfång (Elliot 1997:8–9). Förtroende och tillit är centrala grundstenar i det fungerande samhället, vari medier i egenskap av tredje statsmakt utgör en viktig komponent. Det innebär att förtroendet för medier, då i synnerhet för nyhetsmedier, är en viktig del av det allmänna samhällsförtroendet. Sett ur internationellt perspektiv har den svenska allmänheten under lång tid präglats av ett stort samhällsförtroende (Charron & Rothstein 2015), ett resultat som gäller också 2017. SOM-institutets år-

liga mätningar visar radio/tv sedan länge åtnjuter ett högt förtroende bland svenskarna och vanligen placerar sig högt i förtroendeligan, tillsammans med samhällsinstitutioner som sjukvård och universitet/högskolor (figur 1). I figur 1 redovisas den så kallade förtroendebalansen – andelen med stort förtroende minus andelen med litet förtroende – för de olika institutionerna under perioden 1988–2017. Det bör nämnas att redovisningen för perioden 1990–2014 avser undersökningar gjorda under jämna år, medan redovisningen för perioden 2014–2017 avser både jämna och ojämna år. Jämförelsen visar att förtroendebalansen i de flesta fall har legat på en mycket stabil nivå sedan början av 2000-talet, med undantag för förtroendet för politiska partier.

Figur 1. Förtroende för medier och andra samhällsinstitutioner 1990–2017 (balansmått)

Kommentar: Frågan lyder: Hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande institutioner och grupper sköter sitt arbete? Svarsalternativen lyder: Mycket stort förtroende, Ganska stort förtroende, Varken stort eller litet förtroende, Ganska litet förtroende samt Mycket litet förtroende. Balansmättet är beräknat bland dem som har angett en uppfattning i frågan. Mättet varierar mellan +100 (alla har stort förtroende) och -100 (alla har litet förtroende). I beräkningen ingår även andelen som varken har stort eller litet förtroende för respektive samhällsinstitution. **Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 1990–2017.

Förtroendet för dagspressen som samhällsinstitution har traditionellt legat lägre än förtroendet för radio och tv och det gör så även under 2017. Dagspressens förtroendebalans har sedan början av 2000-talet rört sig kring balanspunkten (0), vilket innebär att andelen som har litet förtroende för dagspressen är ungefär lika stort som andelen med stort förtroende.

Det allmänna mönster som kan utläsas ur de årliga SOM-undersökningarna är att det råder en stor samstämmighet i människors förtroendebedömningar av de olika samhällsinstitutionerna. Det hindrar förstås inte att det på en del punkter finns tydliga skillnader mellan olika gruppers förtroendenivåer. Yngre har exempelvis lägre förtroende för radio/tv och dagspress jämfört med äldre. Vidare har SD-sympatisörer lägre förtroende jämfört med sympatisörer till något av de partier som befinner sig till vänster på den politiska skalan (jfr Andersson & Weibull 2018). Och människor med låg mellanmännisklig tillit har genomgående lägre förtroende för medier jämfört med så kallade höglitare. Samtliga resultat är sådana som har framkommit även i samband med tidigare års förtroendemätningar (jfr Andersson & Weibull 2017a).

Skillnaden i människors generella förtroende för radio/tv och dagspress är också tydlig när det gäller förtroendet för innehållet i olika medier. Störst förtroende åtnjuter innehållet i de svenska public servicekanalerna Sveriges Radio och Sveriges Television, för vilka 77 procent av allmänheten hyser stort förtroende år 2017 (tabell 3). Dessa kanaler kan beskrivas som ett slags tätgrupp när det gäller förtroendet för medier och deras innehåll. Därefter kommer en mittgrupp

bestående av TV4 och de lokala morgontidningarna, vars innehåll drygt varannan person säger sig ha stort förtroende för. Längst ner i förtroendeligan återfinns kvällspressen och övriga kommersiella radio- och tv-kanaler. Var femte svensk har förtroende för Aftonbladet och Expressens innehåll, medan förtroendevån för radio- och tv-kanaler såsom Rix FM, Mix Megapol, TV3 och Kanal 5 endast uppgår till omkring 10 procent. Gemensamt för denna senare grupp är att andelen med förtroende är betydligt lägre än andelen som har lågt eller helt saknar förtroende för dess innehåll. Det råder således en tydlig uppdelning i vilka medier som uppfattas som särskilt förtroendeingivande och vilka medier som inte uppfattas som särskilt förtroendeingivande.

Tabell 3. Förtroende för olika mediers innehåll 2010–2017 (procent)

	2010	2012	2014	2016	2017
Public service	80	78	–	79	78
TV4	55	52	58	53	54
Den lokala morgontidningen	–	–	57	55	52
Kvällspressen	19	17	15	21	24
Kommersiell tv (exkl. TV4)	17	18	–	14	12
Kommersiell radio	11	12	–	9	10
Antal svarspersoner	1 542	1 525	1 627	1 579	1 677

Kommentar: Frågan lyder: Vilket förtroende har du för innehållet i följande medier? Svarsalternativ: Mycket stort förtroende, Ganska stort förtroende, Varken stort eller litet förtroende, Ganska litet förtroende, Mycket litet förtroende samt Ingen uppfattning. Tabellen redogör för andelen mycket/ganska stort förtroende. Ett streck (–) innebär att frågan inte ställdes det året. Mätningen av förtroendet för olika medieorganisationer görs i samverkan mellan SOM-institutet och Sveriges Television respektive Sveriges Radio. **Källa:** Den nationella SOM-undersökningen 2010–2017.

Jämförelser över tid visar också att det råder stabilitet i den svenska befolkningens medieförtroende. Det gäller både för nivån på förtroendet och för rangordningen sinsemellan de olika medierna (tabell 3). Trots att det under senare år har skett omfattande förändringar i det svenska medielandskapet och trots att det parallellt med denna strukturomvandling också har kommit att debatteras alltmer om de etablerade mediernas saktlighet och opartiskhet, så har förtroendenivåerna för svenska medier hållit i sig (Andersson & Weibull 2018). Det kan förvisso skönjas vissa skiftningar i de faktiska procentandelarna från år till år, men dessa skillnader är inte statistiskt signifikanta. Den avvikelse som kan ses i förtroendet för TV4 år 2014 beror huvudsakligen på att ordningen av medier i frågan såg annorlunda ut jämfört med tidigare och efterföljande år samt att innehållet i Sveriges Radio delades upp i två delar med fokus på förtroendet för innehållet i de nationella kanalerna respektive innehållet i de lokala kanalerna. Denna förändring spelade roll för hur respondenterna svarade på förtroendefrågan (jfr Andersson & Weibull 2017b). Året därpå, 2015, återfick förtroendefrågan dock sin ursprungliga form.

När analysen bryts ned efter olika bakgrundsfaktorer visar sig skillnaden i olika gruppers förtroendenivåer för de flesta medier vara relativt små. Äldre har ett högre förtroende för public service än andra åldersgrupper men skiljer framför allt ut sig genom sitt svaga förtroende för kommersiell radio och sitt större förtroende för den lokala morgontidningen (tabell 4).

Tabell 4. Förtroende efter ålder, utbildning, ideologi och partisympati 2010 och 2017 (procent)

	Public service		Lokal morgontidning		TV4		Kvällspress		Kommersiella tv-kanaler		Kommersiella radiokanaler	
	2010	2017	2010	2017	2010	2017	2010	2017	2010	2017	2010	2017
16–29 år	79	70	-	42	57	52	28	28	26	15	24	13
30–49 år	83	71	-	46	58	55	26	22	20	12	18	12
50–64 år	81	81	-	53	49	54	23	27	18	17	10	12
65–85 år	83	86	-	62	56	53	22	23	20	14	2	4
Låg utb.	76	70	-	53	53	49	27	24	25	17	7	10
Medel utb.	80	75	-	51	56	53	28	26	21	16	16	12
Hög utb.	91	86	-	53	54	57	13	20	14	10	10	7
V	79	84	-	53	45	44	25	29	9	3	10	3
S	83	84	-	60	56	59	37	34	23	19	12	11
MP	85	82	-	46	52	52	15	22	17	11	12	11
C	84	87	-	60	59	65	19	14	25	9	12	7

	Public service		Lokal morgontidning				TV4		Kvällspress		Kommersiella tv-kanaler		Kommersiella radiokanaler	
	2010	2017	2010	2017	2010	2017	2010	2017	2010	2017	2010	2017	2010	2017
L	89	85	-	52	47	61	19	18	14	8	11	7		
M	83	83	-	52	59	64	20	26	19	20	15	12		
KD	88	80	-	58	55	55	18	16	18	9	13	4		
SD	55	54	-	38	55	36	22	20	35	14	13	10		
Litet pol. intr.	66	72	-	51	55	55	22	24	22	18	14	15		
Stort pol. intr.	83	81	-	52	55	53	18	25	14	12	9	7		
Låg tillit	63	55	-	35	53	40	19	23	16	14	16	13		
Mellan tillit	73	77	-	53	51	54	19	23	17	15	12	10		
Hög tillit	83	89	-	58	59	60	20	27	18	14	10	9		

Kommentar: Frågan lyder: Vilket förtroende har du för innehållet i följande medier? Svartalernativ: Mycket stort förtroende, Ganska stort förtroende, Varken stort eller litet, ganska litet förtroende, Mycket litet förtroende samt Ingen uppfattning. Public service: Sveriges Television, Sveriges Radio; Kvällspress: Aftonbladet, Expressen; Kommersiella tv-kanaler: TV3, Kanal 5; Kommersiella radiokanaler: Rix FM, Mix, Megapol. Tabellen redogör för andelen mycket/ganska stort förtroende. Ett streck (-) innebär att frågan inte ställdes det aktuella året. Mätningen av förtroendet för olika medieorganisationer görs i samverkan mellan SOM-institutet och Sveriges Television respektive Sveriges Radio.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2010 och 2017.

Åldersskillnaderna framträder i stort sett bara i fråga om dessa fyra medier. För TV4 och för övriga kommersiella tv-kanalerna syns inte någon motsvarande skillnad. Det finns inte heller några större skillnader mellan de olika åldersgruppernas förtroende för innehållet i kvällspressen (se även Andersson & Weibull 2018).

Utbildning spelar huvudsakligen roll för att förklara skillnader i förtroendet för public service, där högutbildade uttrycker högre förtroende för innehållet i Sveriges television och Sveriges Radio jämfört med lågutbildade. Högutbildade har också något större förtroende för TV4, men förtroendskillnaderna är inte lika påtagliga som för public service. För övriga medier förekommer det inga utbildningsrelaterade skillnader.

I likhet med förtroendet för medier som samhällsinstitutioner, varierar förtroendenivån för innehållet i specifika medier efter partisynpati, mellanmänsklig tillit och i viss mån också politiskt intresse. För public service-kanalerna, lokala morgontidningar och TV4 framträder en tydligt lägre förtroendenivå bland dem som sympatiserar med Sverigedemokraterna relativt övriga partisympatisörer (tabell 4). Bland SD-sympatisörerna är det exempelvis 54 procent som uppger sig ha stort förtroende för innehållet i Sveriges Television och Sveriges Radio, medan förtroendenivån bland andra partisympatisörer är 80 procent eller högre. När det gäller förtroendet för lokala morgontidningar och TV4 är avståndet mellan SD-sympatisörer och sympatisörer till andra partier

inte fullt lika stort, men skillnaden finns likväl. Den politiska faktorn syns dock mindre i förtroendet för kvällspressen och de kommersiella radio- och tv-kanalerna (jfr Andersson & Weibull 2018).

Graden av samhällsengagemang, här mätt i politiskt intresse, spelar huvudsakligen bara roll för förtroendet för publicservicemedierna, där individer med ett litet samhällsengagemang har något lägre förtroende jämfört med individer med ett stort samhällsengagemang – 72 respektive 81 procent (tabell 4). Desto större differens råder mellan människor med olika grad av mellanmänsklig tillit. Liksom för parti-sympati framträder skillnaderna framför allt i förtroendet för Sveriges Television och Sveriges Radio, de lokala morgontidningarna och TV4. Bland människor som karakteriseras av låg mellanmänsklig tillit har 55 procent mycket eller ganska stort förtroende för public service, att jämföra med 89 procent bland dem med hög mellanmänsklig tillit. Förtroendenivån för lokala morgontidningar ligger i sin tur på 35 och 58 procent i respektive grupp och för TV4 gäller att 40 procent av gruppen med låg mellanmänsklig tillit har förtroende för kanalen medan andelen i gruppen med hög mellanmänsklig tillit är 60 procent. I båda fallen handlar det om en differens om 20 procentenheter eller mer. Människors generella tillitsnivå spelar således stor roll för medieförtroendet, åtminstone när det gäller nyhetsmedier. Även här utgör dock kvällspressen ett undantag där det inte råder några skillnader i förtroendebedömningarna.

Förtroendet för samhällsbevakningen: sjukvården kvar i toppen, invandringen i botten

Förtroendet för innehållet i svenska medier varierar som synes beroende på vilka nyhetsmedier som är föremål för bedömningen. Men medieförtroendet varierar också mellan olika ämnesområden, eller mer specifikt mellan olika bevakningsområden i nyhetsrapporteringen. I syfte att nå fördjupad kunskapen om människors förtroende för medier har respondenterna i 2016 respektive 2017 års nationella SOM-undersökningar ombetts uppge hur stort förtroende de har för mediernas rapportering om ett antal specificerade samhällsområden: sjukvården, näringslivet, klimatet, arbetsmarknaden, EU, brottsligheten samt invandringen (tabell 5).

Störst förtroende år 2017 har svenskarna för nyhetsmediernas rapportering om sjukvården, där 53 procent av respondenterna uppger att de har åtminstone ganska stort förtroende för nyhetsrapporteringen. Resultatet ligger i linje med mätningar av svenska folkets förtroende för olika samhällsinstitutioner, där sjukvården sedan länge placerat sig bland institutioner och verksamheter med högst förtroende (Holmberg & Weibull 2017; Andersson & Weibull 2018; jf figur 1). Sannolikt finns det här en spill-over-effekt, det vill säga att det höga förtroendet för sjukvården i sig också bidrar till ett högt förtroende för mediernas rapportering om sjukvården.

Tabell 5. Förtroende för svenska mediers samhällsbevakning 2016 och 2017 (procent)

		Mycket stort	Ganska stort	Varken eller	Ganska litet	Mycket litet	Ingen uppfattning	Andel stort förtroende
Sjukvården	2016	9	44	29	10	4	4	53
	2017	8	46	28	9	4	5	54
Näringslivet	2016	6	38	36	8	4	8	44
	2017	6	37	36	8	4	9	43
Klimatet	2016	8	36	34	12	5	5	44
	2017	8	36	34	11	5	6	44
Arbetsmarknaden	2016	5	32	35	14	7	7	37
	2017	4	33	38	12	6	7	37
EU	2016	5	30	39	12	7	7	35
	2017	5	31	37	11	7	9	36
Brottsligheten	2016	5	28	32	18	12	5	33
	2017	4	28	30	19	14	5	32
Invandringen	2016	5	27	30	19	14	5	32
	2017	4	25	28	19	18	6	29

Kommentar: Frågan lyder: Hur stort förtroende har du för svenska nyhetsmediers rapportering om följande ämnesområden? Minsta antal svarspersoner är 1 604 år 2016 och 1 737 år 2017.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2016–2017.

När förtroendenivåerna för de olika ämnesområdena granskas närmare går det att urskilja fyra tydliga grupperingar i 2017 års resultat, där sjukvårdsbevakningen kan beskrivas som ett slags tätgrupp. Därefter följer förtroendebedömningarna av mediernas rapportering om näringslivet respektive klimatet. I båda fallen är

det något mindre än halva befolkningen som säger sig ha mycket stort eller ganska stort förtroende för mediernas rapportering om ämnet: 44 procent för näringslivet och 43 procent för klimatet. Nästa grupp består av arbetsmarknaden och EU, där 37 respektive 36 procent känner förtroende för mediernas rapportering. Den fjärde och sista gruppen omfattar i sin tur förtroendet för brottslighets- respektive invandringsbevakningen, där andelen förtroendefulla är 32 respektive 29 procent.

Men vad tycker då egentligen den delen av allmänheten som inte har svarat att de hyser förtroende för mediernas rapportering? Svaret på frågan skiljer sig något beroende på vilket ämnesområde det är som beaktas. För samtliga bevakningsområden gäller att ungefär en tredjedel av svarspersonerna år 2017 uppger att deras förtroende varken är stort eller litet (tabell 5). Störst är andelen för bevakningen av arbetsmarknaden, där 38 procent anger alternativet varken stort eller litet förtroende. Och minst är andelen för bevakningen av sjukvården respektive invandringen – i båda fallen 28 procent. Därtill kommer också de individer som uppger sig sakna uppfattning i frågan, en andel som varierar mellan 5–9 procent beroende på bevakningsområde. Sjukvården och brottsligheten tillhör de områden där andelen är som minst – 5 procent – medan näringslivet och EU har den högsta andelen – 9 procent. Om de båda svarsalternativen slås samman, det vill säga ”Varken stort eller litet förtroende” respektive ”Ingen uppfattning”, är det mellan 33 procent (sjukvården) och 56 procent (EU) av de svarande som inte placerar sig i någon av de yttre förtroendepoolerna,

det vill säga mycket stort respektive ganska stort förtroende alternativt mycket litet respektive ganska litet förtroende. En tänkbar förklaring till detta resultat är att människor generellt har lättare för att ta ställning till områden som ligger nära den egna vardagen jämfört med områden som befinner sig längre bort, såväl geografiskt som erfarenhetsmässigt (jfr Holmberg & Weibull 2017; Andersson & Weibull 2017b).

För de flesta bevakningsområden är andelen med stort förtroende för rapporteringen större än andelen med litet förtroende år 2017. För sjukvården och näringslivet uppger drygt var tionde svarsperson att hen saknar förtroende, medan knappt två av tio personer saknar förtroende för mediernas rapportering om klimatet, arbetsmarknaden och EU (tabell 5). Två av ämnesområdena karakteriseras dock av att andelen som säger sig sakna förtroende är ungefär lika stor eller större som andelen med förtroende. Det gäller för brottsligheten respektive invandringen. 34 procent av dem som har svarat på frågan om brottsligheten saknar förtroende för mediebevakningen medan 33 procent är förtroendefulla. För invandringen är motsvarande siffror 37 procent utan förtroende och 29 procent med förtroende. För dessa båda bevakningsområden råder en tydlig tredelning i allmänhetens förtroendebedömningar, där en tredjedel har förtroende för bevakningen, en tredjedel har varken stort eller litet förtroende, samt en tredjedel saknar förtroende. Polariseringen i förtroendet för mediernas bevakning av brottsligheten respektive invandringen är således ytterst påtaglig.

Polariseringen är dock på intet sätt ny. Samma mönster uppmättes också i samband med 2016 års nationella SOM-undersökning (tabell 5). Överlag visar jämförelsen mellan utfallen 2016 och 2017 att förtroendenivåerna för de olika ämnesområdena ytterst stabila. Möjligen kan skönjas en ytterst svag nedgång i förtroendet för mediernas bevakning av invandringen, där andelen med stort förtroende har gått från 32 till 29 procent. Antalet jämförelsepunkter är dock för få för att det ska vara möjligt att dra några rimliga slutsatser utifrån denna procentdifferens. Likt den allmänna opinionen kring sakfrågor som rör brott och straff respektive invandringspolitik tenderar att skifta beroende på specifika händelser och hur den generella situationen i samhället ser ut, kan det finnas skäl att tro att förtroendet för nyhetsrapporteringen om brottslighet och invandring också följer dessa vindar. För att kunna uttala sig om eventuella förändringstendenser i förtroendet krävs dock fler mättillfällen.

Partipolariserat förtroende för nyheter om brottslighet och invandring

Likt det allmänna förtroendet för medier som samhällsinstitution, varierar förtroendet för samhällsbevakningen mellan olika samhällsgrupper (tabell 6). Förtroendet för sjukvårdsrapporteringen är 2017 klart högre bland högutbildade jämfört med lågutbildade (59 respektive 43 procent), likaså har människor med stort politiskt intresse betydligt högre förtroende än människor med ett mer begränsat politiskt intresse (60 respektive 44 procent). Det finns också ett tydligt

samband med partisynpati, där SD-sympatisörerna har lägre förtroende för sjukvårdsrapporteringen jämfört med övriga partisympatisörer. Störst är dock differensen mellan människor med hög respektive låg mellanmänsklig tillit. I den första gruppen uppger sig 67 procent ha förtroende för sjukvårdsbevakningen, medan motsvarande andel bland dem med låg tillit är 34 procent. Allra högst förtroende för svenska mediers bevakning av sjukvården har dock människor som upplever att utvecklingen i Sverige går åt rätt håll, 71 procent.

Mönstret för förtroendebedömningarna är likartat också när det gäller mediers bevakning av näringslivet, klimatet och arbetsmarknaden. Högutbildade har fortsatt högre förtroende för mediebevakningen jämfört med lågutbildade. Skillnaden mellan de båda grupperna är dock större för dessa områden jämfört med differensen i förtroendet för sjukvårdsbevakningen. Andelen högutbildade med mycket eller ganska stort förtroende för rapporteringen om näringsliv, klimat och arbetsmarknad är ungefär dubbelt så stor som andelen lågutbildade med förtroende för dessa delar av mediernas samhällsbevakning: omkring 50–55 procent jämfört med cirka 25 procent (tabell 6). Skillnaderna är ytterligare något större när förtroendet bland människor med hög tillit till sina medmänniskor och människor med låg tillit. Exempelvis är andelen höglitare med förtroende för klimatrapporteringen 60 procent medan andelen med förtroende bland låglitare är 25 procent – med andra ord en procentdifferens om 35 procentenheter.

Sett till partisympati utmärker sig V- och SD-sympatisörer genom ett lägre förtroende för bevakningen av näringslivet (30 respektive 32 procent) jämfört med de andra partiernas sympatisörer. Störst förtroende återfinns bland Centerpartiets sympatisörer. Sverigedemokraternas sympatisörer ger också uttryck för det lägsta förtroendet för mediernas bevakning av klimatet och arbetsmarknaden. I det senare fallet är det endast var femte SD-sympatisör som säger sig ha stort förtroende för nyhetsrapporteringen (tabell 6). Den högsta förtroendenivån för nyheter om klimat står Centerpartiets respektive Liberalernas sympatisörer för – 58 respektive 57 procent – och L-sympatisörerna är även mest förtroendefulla när det gäller arbetsmarknadsbevakningen – 50 procent. Sett till samtliga jämförda samhällsgrupper är det dock bland människor som ser positivt på hur utvecklingen i Sverige ser ut som de högsta förtroendenivåerna för mediernas rapportering om klimat och arbetsmarknad återfinns (63 respektive 58 procent).

När det gäller förtroende för nyhetsrapportering om EU är det ånyo människor med hög mellanmännisklig tillit, med en positiv bild av samhällsutvecklingen och högutbildade som ger uttryck för stort förtroende (tabell 6). Så gör även sympatisörer till Liberalerna och Centern. Lägst förtroende hyser i sin tur lågutbildade, låglitäre och sympatisörer med Sverigedemokraterna. Av dessa tre grupper är det SD-sympatisörerna som har det allra lägsta förtroendet för nyhetsbevakningen (16 procent).

Tabell 6. Olika grupperns förtroende för svenska mediers bevakning av sjukvården, näringslivet, klimatet och arbetsmarknaden 2016–2017 (procent)

	Sjukvården		Näringslivet		Klimatet		Arbetsmarknaden	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
16–29 år	46	52	37	43	35	43	33	35
30–49 år	51	51	52	46	47	44	39	40
50–64 år	53	53	44	44	48	44	34	38
65–85 år	59	58	40	38	43	45	34	33
Låg utb.	50	43	33	25	35	28	29	24
Medel utb.	52	53	42	41	43	40	35	33
Hög utb.	56	59	52	55	50	56	48	48
V	50	47	29	30	42	43	39	35
S	63	62	45	42	53	48	46	43
MP	46	(57)	44	(45)	45	(47)	41	(45)
C	55	63	47	60	42	58	47	46
L	54	57	53	57	50	57	54	50
M	57	57	55	55	50	47	44	41
KD	(55)	(54)	(66)	(33)	(34)	(32)	(37)	(27)
SD	38	37	36	32	33	28	19	20
Litet pol. intr.	45	44	34	33	38	34	29	28
Stort pol. intr.	57	60	51	49	47	51	45	42
Låg tillit	36	34	33	26	32	25	20	21
Medel	52	51	43	40	42	40	37	32
Hög tillit	64	67	51	56	53	60	48	52
Utv. går åt fel håll	48	44	42	37	38	35	33	26
Utv. går åt rätt håll	60	71	49	55	57	63	53	58

Tabell 6 (forts.). Olika gruppers förtroende för svenska mediers bevakning av EU, brottsligheten och invandringen 2016–2017 (procent)

	EU		Brottsligheten		Invandringen	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
16–29 år	29	35	27	21	24	25
30–49 år	33	39	36	29	35	32
50–64 år	34	34	35	32	35	32
65–85 år	43	35	33	40	32	26
Låg utb.	35	20	32	21	27	18
Medel utb.	42	35	32	30	29	26
Hög utb.	34	47	37	40	37	39
V	32	28	29	34	35	33
S	41	41	40	37	42	34
MP	42	(45)	42	(38)	46	(37)
C	43	49	41	42	36	42
L	45	51	35	42	35	39
M	44	43	38	33	34	29
KD	(41)	(31)	(45)	(19)	(38)	(28)
SD	17	16	18	16	14	12
Litet pol. intr.	29	27	28	28	26	24
Stort pol. intr.	40	42	37	35	35	33
Låg tillit	22	18	21	20	17	13
Medel	35	32	34	29	30	25
Hög tillit	44	51	40	44	42	43
Utv. går åt fel håll	29	26	28	23	24	19
Utv. går åt rätt håll	49	55	45	48	48	48

Kommentar: Frågan lyder: Hur stort förtroende har du för svenska nyhetsmediers rapportering om följande ämnesområden? Svartalternativen är: Mycket stort förtroende, Ganska stort förtroende, Varken stort eller litet förtroende, Ganska litet förtroende, Mycket litet förtroende, samt Ingen uppfattning. Antalet svarspersoner är mycket lågt bland KD-sympatisörer 2016 och 2017 samt bland MP-sympatisörer 2017. Dessa resultat är inte att betrakta som tillförlitliga, varför svaren redovisas inom parentes.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2016–2017.

När frågan om människors förtroende för mediers samhällsbevakning ställdes för första gången i 2016 års nationella SOM-undersökning, visade resultatet att det fanns två bevakningsområden som utmärkte sig genom att ha särskilt lågt förtroende bland allmänheten: brottslighet och invandring (tabell 5). Detta utfall upprepar sig även i 2017 års undersökning och liksom vid det första mättillfället är det bland sympatisörer till Sverigedemokraterna som de allra minst förtroendefulla finns. I befolkningen som helhet är det omkring var tredje person som säger sig ha stort förtroende för mediers bevakning av brottsligheten och invandringen. Bland Sverigedemokraternas sympatisörer har var sjätte person stort förtroende för brottsbevakningen medan blott var tionde person har förtroende för nyhetsrapporteringen om invandring (tabell 6). Det senare resultatet gäller också för personer med låg tillit till andra människor. SD-sympatisörernas och låglitarnas motpol finns bland människor som upplever att samhällsutvecklingen går i en positiv riktning, där nära nog varannan person – 48 procent – har stort förtroende för mediernas bevakning av brottslighet och invandring. Även höglitare och sympatisörer till Centerpartiet karakteriseras av ett relativt större förtroende för dessa områden (42–44 procent).

Även om det övergripande förtroendet för olika bevakningsområden ligger på samma nivå 2017 som 2016, framträder vissa nivåskillnader i enskilda grupper förtroendebedömningar de båda åren. Den mest påtagliga skillnaden gäller ungas förtroende för nyhetsrapporteringen, där förtroendenivåerna ligger högre för samtliga områden utom brottsligheten, där

nivån är lägre, liksom för invandringen, där nivån är densamma som föregående år. Det ställer förstas frågan om vad som kan tänkas ligga bakom dessa differenser. En del av svaret kan sannolikt sökas i hur svarsmonstret bland de unga fallit ut under respektive år. Det är exempelvis betydligt färre unga som 2017 har angett svarsalternativet ”Varken stort eller litet förtroende” jämfört med 2016. För de flesta områden handlar det om 35 procent 2016 och strax över 25 procent 2017. Det innebär att åsiktsintensiteten är något starkare 2017, vilket kan förklara förtroendeskilnaderna när det gäller ungas förtroende för nyheter om sjukvården, näringslivet, klimatet, arbetsmarknaden, EU brottsligheten.

Ytterligare en grupp vars förtroendenivåer ser något annorlunda ut 2017, är lågutbildade. I det här fallet handlar det dock om att förtroendenivåerna ligger lägre jämfört med föregående år. Även här syns en påtaglig skillnad i gruppen som varken har stort eller litet förtroende för nyhetsbevakningen. Dock är förhållandet det omvända än för gruppen unga. För lågutbildade gäller genomgående att andelen som placerar sig i mittalternativet ”Varken stort eller litet förtroende” är högre 2017 jämfört med 2016. Det innebär följaktligen också att det är färre som placerar sig i de båda yttre poolerna stort respektive litet förtroende.

Den tredje gruppen där förtroendenivåerna skiftar markant mellan 2016 och 2017 års undersökningar, är Centerpartiets sympatisörer. I flera fall handlar det om 10 procentenheters differens mellan de båda åren. Likt unga ligger nivåerna högre jämfört med föregående år. En del av förklaringen kan även här sökas i

svarsmönstret, där andelen med varken stort eller litet förtroende för de flesta av bevakningsområdena har skiftat från ca 37 procent 2016 till ca 27 procent 2017.

Huruvida förtroendet som sådant har förändrats i en viss riktning i dessa tre grupper är ännu för tidigt att dra några slutsatser om. Det handlar återigen om det begränsade antalet mätpunkter. Därför är det i de jämförelser som görs mer rimligt att lägga fokus på de skillnader som uppmätts *mellan* olika grupper snarare än analysera eventuella skillnader *inom* enskilda grupper.

Graden av partiövertygelse påverkar förtroendet för invandringsbevakningen

En närmare granskning av förhållandet mellan partisympati och förtroende för nyhetsrapportering om invandring visar att det är en förhållandevis stor andel av de olika partiernas sympatisörer – omkring en tredjedel – som varken har stort eller litet förtroende medan en mycket liten andel saknar uppfattning i frågan (tabell 7). Sverigedemokraternas sympatisörer utgör dock ett undantag i sammanhanget då det bland dessa endast är var tionde person som varken hyser stort eller litet förtroende för invandringsbevakningen. Det innebär att det i denna grupp är en större andel som tar ställning åt endera hållet än bland övriga partisympatisörer.

När det gäller förhållandet mellan andelen förtroendefulla och andelen som saknar förtroende för mediernas bevakning av invandringsfrågan, är det endast bland sympatisörer till C, L och S som gruppen av förtroendefulla är större än gruppen utan

förtroende. Samma tendens syns förvisso också bland miljöpartiets sympatisörer, men det låga antalet svarspersoner i gruppen gör att resultatet inte är tillförlitligt.

Gruppen av vänsterpartistiska och moderata partisympatisörer karakteriseras i sin tur av att andelen utan förtroende är något litet större än andelen förtroendefulla. Det gäller också för kristdemokraternas sympatisörer, även om dessa likt miljöpartistiska sympatisörer är för få till antalet för att granskas närmare. För ett parti råder dock en kraftig övervikt av andelen med litet förtroende för mediernas invandringsrapportering. Det gäller Sverigedemokraterna, där andelen som saknar förtroende uppgår till höga 75 procent. På denna punkt råder det således en tydlig åsiktpolarisering i den svenska befolkningen.

Tabell 7. Förtroende för svenska nyhetsmediers rapportering om invandringen, efter partisympati 2017 (procent).

	Mkt stort	Ganska stort	Varken eller	Ganska litet	Mkt litet	Ingen uppf.	Summa procent	Andel stort förtroende
C	4	38	29	16	9	4	100	42
MP	(10)	(27)	(34)	(18)	(2)	(9)	100	(37)
L	3	36	25	18	14	4	100	39
S	5	29	36	17	7	6	100	34
V	10	22	32	21	13	2	100	32
M	2	27	28	23	15	5	100	29
KD	(4)	(24)	(28)	(28)	(8)	(8)	100	(28)
SD	1	11	11	17	58	2	100	12

Kommentar: Frågan lyder: Hur stort förtroende har du för svenska nyhetsmediers rapportering om följande ämnesområden? Resultaten baseras på samtliga som har besvarat frågan. Antalet svarspersoner är mycket lågt bland KD- och MP-sympatisörer 2017, vilket gör resultaten otillförlitliga. Dessa svar redovisas inom parentes.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2017.

Det bör i sammanhanget påpekas att en hög andel förtroendelösa inte med nödvändighet måste innebära att människor upplever att medierna ”mörkar” eventuella problem förknippade med invandring (jfr Andersson 2017) – det låga förtroendet kan också ha sin grund i en upplevelse att nyhetsrapporteringen snarare är alltför problemorienterad. Det senare antagandet är inte orimligt givet resultat från innehållsstudier av svenska mediers bevakning av invandringsfrågan, vilka snarare pekar i motsatt riktning (jfr Strömbäck m fl 2017; ETC 2018). För SD-sympatisörernas del är det dock mer troligt att den låga förtroendenivån förklaras av ett utbrett missnöje över att etablerade medier inte berättar hela sanningen (jfr Andersson m fl 2017).

Utöver skillnaderna i förtroendebedömningar mellan olika partiers sympatisörer finns det också betydande differenser inom gruppen av sympatisörer. I anslutning till att deltagarna i den nationella SOM-undersökningen får svara på vilket parti de tycker bäst om förnärvarande, ställs också en fråga om hur övertygad partianhängare individen upplever sig vara: mycket övertygad anhängare, ganska övertygad anhängare respektive inte övertygad sympatisör. När graden av partiengagemang tas i beaktande framträder betydande skillnader mellan de mycket övertygade anhängarna och de icke-övertygade anhängarna. Bland S-, MP- och V-sympatisörer är det hälften av svarspersonerna i gruppen mycket övertygade partianhängare som har stort förtroende för mediernas bevakning av invandringen, vilket kan jämföras med ungefär var fjärde svarsperson bland dem som inte betraktar sig som övertygade partisympatisörer

(tabell 8). Andelen förtroendefulla är således dubbelt så stor i den första gruppen jämfört med den senare.

De grupper av partisympatisörer som ingår i jämförelsen skiljer sig från redovisningen i tabell 7 ovan, vilket beror på att antalet svarspersoner i de tre anhängargrupperna blir så små för de flesta partier att det inte är möjligt att dra några säkra slutsatser från resultatet. Därför har sympatisörer till de båda regeringspartierna slagits samman med Vänsterpartiets sympatisörer, samtidigt som allianspartiernas sympatisörer har slagits samman i en annan grupp. Sverigedemokraternas sympatisörer är dock så pass många, räknat i antal personer, att en nedbrytning efter grad av partiövertygelse är möjlig att genomföra.

Tabell 8. Förtroende för svenska nyhetsmediers rapportering om invandringen, efter partisympati 2017 (procent)

	Mycket övertygad partianhängare	Ganska övertygad partianhängare	Inte övertygad partisympatisör	Samtliga
Regeringspartierna inkl. Vänsterpartiet	51	34	27	34
Allianspartierna	41	37	32	34
Sverigedemokraterna	2	14	15	12

Kommentar: Frågan lyder: Hur stort förtroende har du för svenska nyhetsmediers rapportering om följande ämnesområden? Resultaten baseras på samtliga som har besvarat frågan. Till regeringspartierna hör Socialdemokraterna och Miljöpartiet, till Allianspartierna hör Centerpartiet, Liberalerna, Moderaterna och Kristdemokraterna.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2017.

Även bland Allianspartiernas respektive Sverigedemokraternas sympatisörer framträder kopplingen mellan partiövertygelse och förtroende för nyhetsbevakningen om invandring. Bland sympatisörerna

till Allianspartierna är dock skillnaden inte fullt lika påtaglig som bland V-, S- och MP-sympatisörerna. Bland de mycket övertygade partisympatisörerna uppger 41 procent att de har stort förtroende för invandringsrapporteringen, medan 32 procent av de icke-övertygade sympatisörerna är förtroendefulla (tabell 8).

Bland Sverigedemokraternas sympatisörer är mönstret det omvända, då icke-partianhängarna har större förtroende för mediernas innehåll jämfört med de starkt övertygade partianhängarna. I den förra gruppen är andelen med stort förtroende för invandringsbevakningen 15 procent, medan andelen i den senare gruppen endast är 2 procent (tabell 8). Förtroendet för invandringsrapporteringen skiftar således både efter moderpartiernas inställning till invandring och svars-personernas grad av partiövertygelse. Som avslutning kan också nämnas att gruppen SD-sympatisörer med stark övertygelse, genomgående har avsevärt lägre förtroende för medier som public service, TV4 och den lokala morgontidningen jämfört med övriga partisympatisörer, oavsett hur stark eller svag övertygelse de senare har. Det generellt låga medieförtroendet bland Sverigedemokraternas övertygade partianhängare förklarar rimligen också en del av gruppens förtroende för mediernas nyhetsbevakning.

Förtroendet för svenska mediers nyhetsrapportering – några avslutande ord

Svenska medier uppbär i allmänhet ett stort förtroende bland människor. Uppfattningen om att ny-

hetsrapporteringen är mycket tillförlitliga dominerar allmänhetens bild av svenska medier, så också uppfattningen att medierna bidrar med en bra bakgrund till det som har hänt. Samtidigt är det mer än hälften av svenskarna som menar att journalister ofta vinklar nyheter utifrån sina egna åsikter. Huruvida det förhåller sig så oftare inom vissa ämnesområden än inom andra kan inte besvaras här, men det är inte orimligt att tänka sig att människors bedömning i frågan kan skifta beroende vilket bevakningsområde det handlar om. Även om det är en fundering som tenderar att dra åt det mer spekulativa hållet, är det inte omöjligt att det faktiskt ligger något i den, inte minst sett i ljuset av de andra resultat som framkommit i det här kapitlet.

För även om förtroendet för medier i största allmänhet förefaller vara gott, står det klart att det råder stora skillnader i förtroendenivå inom olika grupper såväl som mellan olika bevakningsområden. Det är särskilt påtagligt för de områden som är förknippade med stora samhällsutmaningar där det inte alltid finns någon enkel lösning på situationen. Det gäller brottsligheten, men också invandringen. Kanske hade resultatet varit delvis ett annat om de rådande villkoren i samhället hade sett annorlunda ut. En kraftig recession likt den under första halvan av 1990-talet hade möjligen kunnat ge ett annat utfall i förtroendet för mediernas bevakning av arbetsmarknaden och näringslivet. Och om förhandlingarna inom EU hade gällt Swexit istället för Brexit kanske bedömningen av EU-rapporteringen varit i paritet med förtroendet för bevakningen av brottslighet och invandring. Även om det inte går att få svar dessa och liknande frågor just här

och nu, pekar de mot betydelsen av att fortsätta studera människors förtroende för innehållet i svenska nyhetsmedier. Med en längre tidsserie är det inte bara möjligt att följa eventuella svängningar i förtroendet för nyheter, det är också möjligt att öka kunskapen om hur stor vikt olika faktorer har för att förklara variationer mellan olika samhällsgruppers förtroendenivåer, som exempelvis i vilken utsträckning samhällskontexten spelar roll för medieförtroendet.

Så länge kan dock konstateras att människors förtroende för mediernas nyhetsbevakning är påverkat av deras bild av den andre, i termer av tillit till andra människor, liksom av deras samhällssyn och samhällsengagemang. Vidare spelar människors allmänna förtroende – eller möjligen frånvaron av förtroende – för medier som samhällsinstitutioner och som organisationer stor roll för förtroendet för nyhetsmediernas bevakning.

Svenska nyhetsmedier förefaller ha en delikat uppgift framför sig i att tydliggöra för allmänheten var den professionella opartiskheten ligger och hur denna konkret tar sig uttryck i den dagliga nyhetsrapporteringen. Ökad öppenhet och kanske också en smula extra eftertänksamhet kring varför vissa händelser blir nyheter och andra inte, och på vilket sätt ledord som opartiskhet går i linje med vinkling av nyheter. Den typen av åtgärder i kombination med stöd och tydlighet från andra centrala samhällsinstitutioner om varför medierna fyller en viktig funktion som kritisk granskare av samhällets makthavare – som ”tredje statsmakt” – kan rimligen tänkas spela roll för hur

människor förhåller sig till medierna och till det innehåll som dessa publicerar. För frågan om vilket förtroende medierna uppbär handlar inte bara om i vad mån enskilda händelser får en korrekt bevakning – det handlar också om vilken funktion människor upplever att medierna har i samhället.

Referenser

- Andersson, Ulrika (2017). Lågt förtroende för rapporteringen om invandring. I Lars Truedson (red) *Misstron mot medier*. Stockholm: Institutet för mediestudier.
- Andersson, Ulrika, Jonas Ohlsson, Henrik Oscarsson & Maria Oskarson (2017). Larmar och gör sig till. I Ulrika Andersson, Jonas Ohlsson, Henrik Oscarsson & Maria Oskarson (red) *Larmar och gör sig till*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Andersson, Ulrika & Lennart Weibull (2017a). Har svenskarna förtroende för medierna? I Lars Truedson (red) *Misstron mot medier*. Stockholm: Institutet för mediestudier.
- Andersson, Ulrika & Lennart Weibull (2017b). Litar vi på medierna? I Ulrika Andersson, Jonas Ohlsson, Henrik Oscarsson & Maria Oskarson (red) *Larmar och gör sig till*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Andersson, Ulrika & Lennart Weibull (kommande 2018). Politiserat medieförtroende. I Ulrika Andersson, Anders Carlander, Elina Lindgren och Maria Oskarson (red) *Sprickor i fasaden*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

- Asp, Kent & Johannes Bjerling (2014). *Mediekrati: mediernas makt och svenska val*. Stockholm: Ekerlids Förlag.
- Borås Tidning (2017). Ja, media ”mörkar” om invandringen. 2017-08-23. <http://www.bt.se/ledare/varfor-morkas-invandringens-alla-sidor-2/> [Besökt 2018-03-22].
- Charron, Nicholas & Bo Rothstein (2015). Social tillit i Europas regioner. I Ulf Bernitz, Lars Oxelheim & Thomas Persson (red) *Välfärdsgapet - EU:s sociala utmaning*. Stockholm: Santärus förlag.
- Djerf Pierre, Monika & Lennart Weibull (2001). *Spegla, granska, tolka. Aktualitetsjournalistik i svensk radio och tv under 1900-talet*. Stockholm: Prisma.
- Elliot, Maria (1997). *Förtroende för massmedier*. Göteborg: Institutionen för journalistisk och masskommunikation, Göteborgs universitet.
- ETC (2018). Nej, svenska medier mörkar inte problem med invandringen. 2018-02-05. <https://www.etc.se/inrikes/nej-svenska-medier-morkar-inte-problem-med-invandringen> [Besökt 2018-03-22].
- Holmberg, Sören & Bo Rothstein (2017). Utan självförtroende dåligt förtroende för andra. I Ulrika Andersson, Jonas Ohlsson, Henrik Oscarsson & Maria Oskarson (red) *Larmar och gör sig till*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Holmberg, Sören & Lennart Weibull (2017). Långsiktiga förändringar i svenskt institutionsförtroende. I Ulrika Andersson, Jonas Ohlsson, Henrik Oscarsson & Maria Oskarson (red) *Larmar och gör sig till*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.

- Johansson, Bengt (2011). Partipropaganda i spalterna? I Sören Holmberg, Lennart Weibull & Henrik Oscarsson (red) *Lycksalighetens ö*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Kajser, Sten (2017). Medierna bör reparera förtroendet. *Upsala Nya Tidning*, 2017-02-12. <http://www.unt.se/asikt/debatt/medierna-bor-reparera-fortroendet-4540224.aspx> [Besökt 2017-04-16].
- Oksanen, Patrik (2016). Mediernas förtroendekris: så djup är den, det här är orsaken och så kan det vändas. *Helahälsingland.se*, 2016-02-18. <http://www.helahalsingland.se/opinion/ledare/mediernas-fortroendekris-sa-djup-ar-den-det-har-ar-orsaken-och-sa-kan-det-vandas> [Besökt 2017-04-16]-
- Strömbäck, Jesper, Felicia Andersson & Evelina Nédlund (2017). *Invandring i medierna. Hur rapporterade svenska tidningar åren 2010–2015?* Delmi rapport 2017:6. Stockholm: Regeringskansliet.
- Tipple, Frida (kommande 2018). Den nationella SOM-undersökningen 2017. I Ulrika Andersson, Anders Carlander, Johan Martinsson & Maria Oskarson (red) *Sprickor i fasaden*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborg universitet.
- von Krogh, Torbjörn (2017). Du kan aldrig ana vad receptet mot mediemisstro innehåller. Lars Truedson (red) *Misstron mot medier*. Stockholm: Institutet för mediestudier.